

တရုတ် အကျိုးစီးပွားရေချိန်

နိုင်ငံရေးဘေးကောက်ဖော်အမြင်ဖြင့် ရှုမြင်ရန် ပိုမိုလိုအပ်လာသော အခြေအနေ

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလအတွင်းက မူဆယ်မြို့ရှိ တရာ်-မြန်မာနယ်စပ်ဂိတ် ပိတ်ထားသည်ကို မြင်တွေ့ရစဉ်။

Photo-REUTERS/Stringer

မိတ်ဆက်

၂၀၂၁ ခုနှစ် စစ်အာဏာသိမ်းမှ နောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် တရာ့တဲ့၏ တဲ့ပြန်ချင်း
ကိုပုံမှုဟာ ဂိုလ်ငံးခြားရာတွင် (၁) နိုင်ငံရေးရေခံပြောဆိုရို့ သိတေသားပြီး မြန်မာအရေးကြော်ငွေး
တရာ့တဲ့၏ပုံပိုင်းကို စီလိန်အဖြစ် သမုတ်ခံမြှုပ်အခြေအနေမျိုးကို ရှုထားရောင်ကြော်လိုခြင်း၊
အခြေခံနိုင်ပုံမှုးက မြန်မာအရေးပေါ်မြှုပ်တည်ပြီး မြန်မာနှင့် ဒေသတွင် နိုင်ငံရေး (မြေား
အဆေးပို့-တရာ့တဲ့ ဆက်ဆံရေး)တွင် တရာ့တဲ့ ထူးချွေရေးပို့ဆေးလျော့ချေရန် ကြိုးပေါ်မှုမျိုးကို
ရောင်ရှုးရာလိုခြင်း၊ (၂) သမားရုံကျေ မဟာသူ့ဟာ လုပ်ခေါ်ရေးနှင့် စီးပွားရေးအကျိုးစီးပွားများ
ကိုလည်း ခုံးရုံးစာရမလိုဘဲ အချို့ကြတ်နည်းလုပ်နှင့်တပြောင်းကို လက်ဝိုင်းမှုလုပ်အောင် လုပ်ခြင်း၊
အား စနိဉာဏာအား ကြိုးသူ အဆုံးအပြတ်ပေးနိုင်သူ အခန်းကဏ္ဍမှုကို တရာ့ခြင်း တည်
ဆောက်ခြင်း၊ (၃) ကိုပ်စံရောဂါတော်ကဲသူ သို့ မြန်မာပည်တွင်းမှ အပြင်ကို ပို့လျှော့လာမည့်
သမားရုံးကြော်ပုံပို့တွင် သော လုပ်ခြင်းပြဿနာများကြော်ငွေ့ တရာ့တဲ့နိုင်ငံအပေါ် ဆက်နှုန်း
မည့်အရေးကို အထူးအစေးပေး ကိုင်တွယ်လာခြင်း စလုည်း အချက်ပုံးချက်ကို တော်ပါသည်၊
ထို့ကြော်ငွေ့ တရာ့တဲ့အကျိုးစီးပွားရေးနှင့် စဉ်းစားရာတွင် အထက်ဖော်ပြု၏ အချက်ပုံးချက်ကို
ဆက်ခံပေါင်းစည်းစဉ်းစားသော နိုင်ငံရေး ဘောဂပေွဲအမြင်က ပို့စို့အပ်လာပါသည်။
ISP-Myanmar က ယခေါ်ပြုမည့် အထူးကဏ္ဍတွင် တရာ့တဲ့အကျိုးစီးပွားရေးနှုန်းကို
နိုင်ငံရေးဘောဂပေွဲအမြင်ဖြင့် စဉ်းစားသည့်အား အတောက်အကူဖြစ်စေမည့် အချက်
အလက်များကို စုည်းဖော်ပြုသွားပါမည်။

မာတိကာ

အကျဉ်းချုပ်	၁၁-၂၂
နိဒါန်း	၁၁-၃
တရာတ်-မြန်မာ ကုန်သွယ်ရေး	၁၁-၅
တရာတ်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နည်းမှု	၁၁-၁၁
ရပ်ဝန်လမ်းကြောင်း	
စီမံကိန်းများအကြေအနေ	၁၁-၁၅
တရာတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နည်းမှု စီမံကိန်းကြီးများနှင့် ပဋိပက္ခလားရာ	၁၁-၂၀
နိဂုံး	၁၁-၂၂

■ အကျဉ်းချုပ်

- အာဏာသိမ်းပြီး ခုနစ်လအတွင်း တရုတ်နှင့်နဲ့ စုစုပေါင်းကုန်သွယ်မှုဟာ အာဏာသိမ်းခင် ခုနစ်လက ထက် အမေတ္တကန်ဒေါ်လာ ၂ သေမ ၄ ဘီလီယံကျော် ကျေဆင်းခဲ့ပါတယ်။ တရုတ်-မြန်မာ နယ်စပ်ကုန်သွယ် ရေးကလည်း ကိုယ်စုံကပ်ဘေးနဲ့ နှင့်ငံရေးမတည်ပြီမှု တွေကြောင့် ၂၀၂၁ ခုနစ်အတွင်း စံချိန်တင် ကျေဆင်း ခဲ့ပါတယ်။ နယ်စပ်ကိုယ်အချို့ကို ပြန်ဖွင့်ခဲ့ပေမဲ့ တရုတ် ဘက်က မူဝါဒအပြောင်းအလဲတွေကြောင့် ကုန်သွယ် မှုအကျဉ်းအတည်း ဆက်ဖြစ်နေပါတယ်။
- အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းမှာ အဓိကကျေတဲ့ နှင့် ခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ မရှိတော့တဲ့အပြင် လအလိုက် တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေလည်း လျှော့နည်းကျေဆင်း ခဲ့ပါတယ်။ အသစ်ဝင်တာထက် ရှိပြီးသားလုပ်ငန်းတွေ မှာအနည်းငယ်ပြုပို့တာမျိုးပဲ ရှိပါတယ်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း တရုတ်စီမံကိန်း အချို့ တိုက်ခိုက်ခဲ့ခဲ့ရသလို စစ်အာဏာရှင်ဖြတ်ချုပေး ခုခံ တွေနဲ့လုန်စစ်တွေ ပို့ကျကျယ်ပြု ပြီးထုန်လာတာကြောင့် စစ်ကောင်စီ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင်က ခွင့်ပြုရင် တောင် ငင်ပင်ငင်ရင်းနဲ့ ဝင်ရောက် အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ခက်ချိုးမှာပါ။
- တရုတ်-မြန်မာ စီးပွားရေးစကြံး စီမံကိန်းတွေကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ စစ်ကောင်စီက လုပ်နေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တရုတ်သမွတရှိရှိကျင့်ဖျင့်ရဲ့ ကျောရှိး စီမံကိန်းတွေကို လက်တွေမှာ အကောင်အထည်ဖော် နှင့်ခြင်း မရှိသေးပါဘူး။ တရုတ်ဆန့်ကျင်ရေး ရေချိန် မြင့်လာနိုင်တာနဲ့ဖြစ်လာနိုင်တဲ့ပဋိပက္ခအခင်းအကျင်း ကို တရုတ်ကိုယ်တိုင် တွက်ချက်ပြီး စောင့်ကြည့်နေပုံ ရှုပါတယ်။ တချိန်တည်းမှာပဲ မြန်မာနိုင်ငံကတဆင့် အီးနှီးယသမှုဒ္ဓရာကိုချိတ်ဆက်တဲ့လမ်းကြောင်းသံကို ဖွင့်နှင့်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါအပြင် စီးပွားရေးစကြံးစီမံကိန်းတွေ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ နှီးဆော်တာကို အာဏာသိမ်းပြီး ဆယ်လာအကြားမှာ ထုတ်ပြောလာပါတယ်။
- အာဏာသိမ်းပြီးနောက်မှာ စစ်ကောင်စီနဲ့ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တွေ (EA0s) အကြား၊ EA0s အချင်ချင်း

အကြား၊ အသစ်ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ အသေခံ ကာကွယ်ရေးတပ်တွေ (PDF/LDF/CDF/KNDF စသဖြင့်)နဲ့ စစ်ကောင်စီအကြား တိုက်ပွဲတွေကြောင့် ပဋိပက္ခမြှုပုံ လည်းကျယ်ပြန် ပြောင်းလဲလာပါတယ်။ စီးပွားရေးစကြံးစီမံကိန်းတွေရဲ့ဆုံးကျက် ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းမှာ ရှိတဲ့ EA0s တွေရဲ့လျှပ်ရားမှာ နယ်မြေစီမံခို့မှုနဲ့ စစ်ရေး အရအသစ်ရှိတဲ့ ကြိုးပမ်းချက်တွေ ရှိနေပါတယ်။ ဒါက ပထမိန့်ရင်းရေးအရ သံလွှင်မြှုပ်အရှေ့ခြမ်းကို လွှမ်းမှုးထား ဖို့ တရုတ်ဘက်က ပြင်ဆင်နေခြင်းလား ဒါမူမဟုတ် သူနဲ့နှီးစပ်တယ်လို့ အညွှန်းခံရလေ့ရှိတဲ့ EA0s တွေကတဆင့် ပြုလုပ်နေကြမှု ပို့ခိုင်မာအောင် ကြားခံတည်ဆောက်ထားလို့ခြင်းနဲ့ တရုတ်အကြံးစီးပွားများအတွက် ဘက်စုံ လျှို့ဝှက်ရေးအာမခံ ချက် ပို့ခိုင်မာစေလို့ခြင်းလားခုံတာ စောင့်ကြည့်ရမယ့် ကိစ္စဖြစ်ပါတယ်။

- အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း တရုတ်ရဲ့ဂုံးပြန်ချုပ်းကပ်ပုံတွေဟာ (၁) နှင့်ငံရေး ရေခံမြှုပ်နှံကို ပို့သတိထားပြီး မြန်မာ့အရေးကြောင့် တရုတ်ရဲ့ပုံရှိပို့ ပို့လိန်အဖြစ် သမုတ်ခံမယ့် အခြေအနေမျိုးကို ရှာထားရောင်ကြည် လိုတာ၊ အနောက်နှင့်ငံတွေက မြန်မာ့အရေးပေါ် မူ တည်ပြီး မြန်မာနဲ့ အသေတွင်းနှင့်ငံရေး (ဥပမာ အာဆို-တရုတ်ဆက်ဆံရေး)မှာ တရုတ်ရဲ့ပြုအကို လျှော့ချို့ ကြိုးပမ်းမှုမျိုးကို ရောင်ရားလိုတာ၊ (၂) သမားရှိုးကျ မဟာပျော်ဟာ လျှို့ဝှက်ရဲ့ စီးပွားရေး အကြံးစီးပွားတွေကိုလည်း ဆုံးရှုံးစရာမလိုဘဲ အချိန် တန်တာနဲ့ လက်ဦးမှုယူနှင့်အောင် လျှို့ဝှက်ရေးအား၊ စန်းပြုအောင် ကြိုးသူ့ အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်သူ အခန်း ကဏ္ဍပျိုးကို တရုတ်ချုပ်းကပ်နေသော်လည်း တရုတ်နှင့်အပေါ် ဆက်နှုတ် ထိခိုက် မယ့်အရေးကို အထူးအရေးပေး ကိုင်တွေယံလာတာ စတဲ့ အချက်သုံးချက်ကို တွေ့ရှုပါတယ်။ ဒါကြောင့် တရုတ်အကြံးစီးပွားရေချိန်ကို ချိန်ထိုးတဲ့အခါ ဒီအချက် သုံးချက်ကိုဆက်စပ်ပေါင်းစည်းစဉ်းစားတဲ့ နှင့်ငံရေး ဘာ့ဂေဇာ်အမြင်က ပို့မို့လိုအပ်လာပါတယ်။ ■

တရုတ် အကျိုးစီးပွားရေချိန် - နိုင်ငံရေးဘေးကောင်းမြင်မှု ရှုမြင်ရန် ပိုမိုလိုအပ်လာသော အခြေအနေ

■ နိဒါန်း

၂၀၂၁ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံမှာ စစ်အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပြီးနောက်ပိုင်း တရုတ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေးလည်း အလှည့်အပြောင်း ဖြစ်လာပါတယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း စစ်အစိုးရခေတ်ကလို စစ်အာဏာရှင်တွောက်ကရပ်ပြီး ပြောင် ပြောင်တင်းတင်းကာကွယ်ပြောဆိုတာမျိုးကို တရုတ်က သတိထားလာပါတယ်။ စစ်အာဏာသိမ်းမှုဟာ မြန်မာ့ပြည်တွဲ့ရေး ဖြစ်တယ်ဆိုပြီး ကုလသမဂ္ဂမှာ သံတမန်ရေးဖိအား ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ စစ်ကောင်စီကို ကာကွယ်ပေးတာမျိုးတော့ ရှုပါတယ်။

တချို့တည်းမှာပဲ မြန်မာနိုင်ငံက ဘက်အသီးသီးဟာ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပဲ အခြေခံဥပဒေနဲ့ တည်ဆဲ တရားဥပဒေမှူးဘောင်အတွင်း ညီးစိုင်းဆွေးနွေးမှုတွေ ကတာဆင့် ဖြေရင်းပြီး ဒီပိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းမှုလုပ်ငန်းတွေ ပြန်စစို မျှော်လင့်ကြောင်း ပြောခဲ့ပါတယ်။ တခါ နိုင်ငံတကာမှာ မျက်နှာမပျက်ရအောင် အာဆီယံကိုကြားခံထားပြီး မြန်မာ့အရေးကို ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သလို ဒီ လမ်းကြောင်းကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနဲ့ အနောက်အပ်စုကလည်း လက်ခဲ ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကုလသမဂ္ဂစင်မြှင့်ထက် ကိုယ်စားပြခွင့်ကို စစ်ကောင်စီ မေရဲ့တဲ့အပြင် တရုတ်-အာဆီယံ ထိပ်သီးလို တရုတ်ကိုယ်တိုင် ကမကထလုပ်တဲ့ အစဉ်းအဝေးကိုတောင် စစ်ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ တက်ခွဲ့မရဲ့အပါဘူး။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁၁ ရက်က မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရုတ်သရုံးရှုံး ဆန္ဒထုတ်ဖော်ကြသူများကို တွေ့ရစဉ်။

Photo-REUTERS/Stringer

မြန်မာအရေးမှာ ပီလိန်ဖြစ်ချင်ပုံမရတဲ့ တရုတ်ဟာ တချိန်က ရွေးကောက်ခံ အစိုးရနဲ့ ပလဲနံပါသုခဲ့ပြီး၊ စစ်ကောင်စီကိုလည်း ပြတ်ပြတ်သားသား ဆန့်ကျင် တာမရှိခဲ့ပါဘူး။ ဒါကြောင့်ပဲ နွေဦးတော်လုန်ရေးလူပုံရားမှုနဲ့အတူ မြန်မာလူထူရဲ့ တရုတ်ဆန်ကျင်ရေးရေချိန်က မြင့်တက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုဆန်ကျင်မှုဟာ ၂၀၁၁ ခုနှစ် မြစ်ခံဆည်ဖျက်သိမ်းရေး လူပုံရားမှုနောက်ပိုင်း အမြင်ဆုံးလို့တောင် ပြောနိုင်ပါတယ်။ စစ်အာဏာရှင်ဆန်ကျင်ရေး အကြမ်းမဖက် လူထုလူပုံရားမှု ကာလအတွင်းမှာပဲ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရုတ်သံရုံးရှေ့မှာ နေ့စဉ်ရက်ဆက် ဆန္ဒပြသူတွေရှိခဲ့ပြီး စစ်ကောင်စီကို အကာအကွယ်မပေးဖို့ တောင်းဆိုခဲ့ကြပါ တယ်။ တရုတ်စီမံကိန်းတွေကို ဆန်ကျင်တိုက်ခိုက်ဖို့ ကြွေးကြော်လူပုံရားမှုတွေ လည်း ပေါ့ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ဒုတိယပတ်အတွင်း လိုင်သာ ယာနဲ့ ရွှေပြည်သာမြို့နယ်တွေထဲက တရုတ် အလုပ်ရုံတရှိုံး မိုးရှိဖြေကိုဆီးခံခဲ့ရ တာကလွှဲပြီးတရုတ်ရဲ့ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်စီမံကိန်းတွေနဲ့ ရေ့နှစ် သဘာဝဓာတ် ငွေ့ပိုက်လိုင်းလို စီမံကိန်းကြီးတွေ ကြီးကြီးမားမားထိခိုက်ခြင်း မရှိခဲ့ပါဘူး။ စစ် အာဏာရှင်စနစ်ဆန်ကျင်ရေး နည်းပေါင်းစုံ လူပုံရားမှုအတွင်း တရုတ်စီမံကိန်းကြီးတွေ ထိခိုက်တာမရှိခဲ့ပေမဲ့ တရုတ်-မြန်မာ ကုန်သွယ်ရေးကတော့ အာဏာ သိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း စံချိန်တင်ကျဆင်းခဲ့ပါတယ်။

အာဏာသိမ်းမှုကြောင့် နိုင်ငံရေးမှုတည်ပြုမိတ်ဘာ အပါအဝင် ကိုပစ်က်ပေး ကာကွယ်တားဆီးရေး အစီအမံတွေကြောင့် ကုန်သွယ်ရေးဟာ ပုံမှန်လည် ပတ်နိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိပါဘူး။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအသစ် ဝင်လာတာလည်း နည်းပါးခဲ့ပြီး ရှိရင်းစွဲလုပ်ငန်းတွေမှာပဲ ထပ်တိုးရင်းနှီးခဲ့ပါတယ်။ စစ်ကောင်စီကတော့ တရုတ်-မြန်မာ စီးပွားရေးစကြော်လမ်း အစီအမံအောက်က စီမံကိန်းတွေကို အမြန် အကောင်အထည်ဖော်ချင်ပုံ ရပါတယ်။ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး ပြန်စနိုင်ဖို့ အား ကောင်းမြှုအတွက် နည်းပေါင်းစုံသုံး ကြိုးပမ်းနေသလို လက်ရှိ တရုတ်-မြန်မာ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးမှာ ယွမ်ငွေ တိုက်ခိုက်အသုံးပြုတဲ့စနစ်ကိုလည်း ခွင့်ပြုခဲ့ပါ တယ်။ ဒုံးအပြင် တရုတ်နဲ့လုပ်ဆောင်ဖို့ သဘောတူထားတဲ့ စီမံကိန်းကြီးတွေ အမြန်ပြန်စီးကိုလည်း စစ်ကောင်စီက ကြညာချက်ထုတ် တောင်းဆိုခဲ့ပါတယ်။

ခေတ်အဆက်ဆက် အာဏာရှင်တွေရဲ့ ကျောထောက်နောက်ခံ နိုင်ငံကြီး တခုအဖြစ် ရပ်တည်ခဲ့ပြီး အခုလည်း ရပ်တည်ခဲ့ဖြစ်တဲ့ တရုတ်နဲ့ဆက်ဆံရေးမှာ နှစ်နိုင်ငံကုန်သွယ်ရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနဲ့ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်တွေက တရုတ်ရဲ့ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်ထားရှိတဲ့ မူဝါဒစဉ်းစားချက်တွေအပေါ် တစ်စုံတရာ ထင်ဟပ်ပေါ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ISP-Myanmar က အခုဖော်ပြုမယ့် အထူးကလ္ာ မှာ ၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွင်း တရုတ်-မြန်မာ ကုန်သွယ်ရေး၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေနဲ့ စီးပွားရေးစကြော်စီမံကိန်းတွေရဲ့ အခြေအနေကို စုစည်းဖော်ပြုပေးပါမယ်။

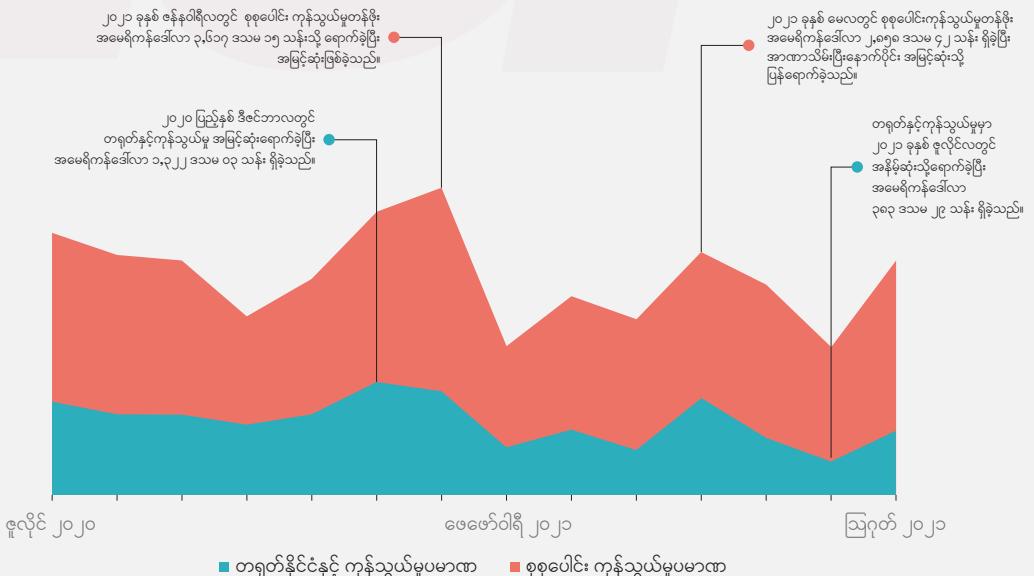
တရှတ် အကျိုးစီးပွားရေချိန် - နိုင်ငံရေးဘောကြောဇ်အမြင်ဖြင့် ရှုမြင်ရန် ပိုမိုလိုအပ်လာသော အကြောင်း

■ ကျဆင်းနေသော တရှတ်-မြန်မာ ကုန်သွယ်ရေး

ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းကာလဖြစ်တဲ့ ၂၀၁၁ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းကစလို မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ပြည်ပကုန်သွယ်ရေးက တန်စ်ထက်တန်စ် တိုးတက်ခဲ့ပါတယ်။ ကိုပို့-ဘူးကပ်ရောဂါ စတင်သက်ရောက်တဲ့ အခါန် (၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာန်) မှာတောင် ၂၀၀၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာန်စွဲကထက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁ ဒသမ ၅ ဘီလီယံကျော် ပိုမို ကုန်သွယ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာ ကုန်သွယ်ရေးဟာ သိသေသာ ကျဆင်းသွားခဲ့ပါတယ်။ အာဏာမသိမ်းခင် ခုနှစ်လ (၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီလမှ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအထိ)မှာ စုစုပေါင်း ကုန်သွယ်မှုပမာဏဟာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၀ ဘီလီယံကျော် ရှုခဲ့ပါတယ်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ခုနှစ်လ (၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလမှ ဧပြီလ အထိ)မှာတော့ စုစုပေါင်း ကုန်သွယ်မှုပမာဏဟာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၆ ဘီလီယံနံ့ပါးပဲ ရှုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ပြည်ပကုန်သွယ်မှုက လေးပုံတပုံခန့် ကျဆင်းသွားတယ်လို့ သုံးသပ်နိုင်ပါတယ်။

INFOGUIDE

- မြန်မာနိုင်ငံ၏ စုစုပေါင်းကုန်သွယ်မှုနှင့် တရှတ်ကုန်သွယ်မှု နှင့်ယူပြုချက် အာဏာမသိမ်းပဲ ခုနှစ်လနှင့် အာဏာသိမ်းပြီး ခုနှစ်လအား နှင့်ယူပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။

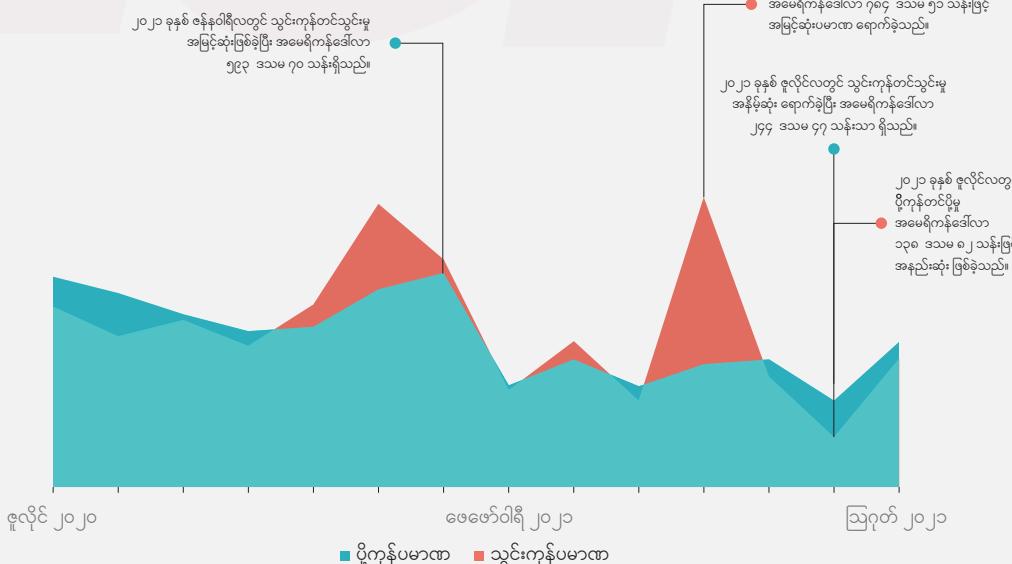
ရင်အြစ် - မီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ယော ထိန်းပြေား

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့အကိုက ကုန်သွယ်ဖက်နိုင်ငံတွေက တရာုတ်၊ ထိုင်း၊ စင်ကာပူ၊ ဂျပန် နဲ့ အီန္မာယတ္ထဖြစ်ပြီး ဒီအထဲမှာမှ တရာုတ်နိုင်ငံတရာုတ်ည်းရဲ့ ကုန်သွယ်မှုဟာ မြန်မာ၊ ကုန်သွယ်မှု စုစုပေါင်းရဲ့ သုံးပုံတပုံဝန်းကျင်မှာ အမြဲတမ်းရှိနေခဲ့တာပါ။ ဒါကြောင့်တရာုတ်နဲ့ကုန်သွယ်မှုအတက်အကျက်မြန်မာ့ပြည်ပကုန်သွယ်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှု ကြီးမားပါတယ်။

စစ်အာကာာမသိမ်းပြီး ခန့်ခွဲလအတွင်း တရုတ်နဲ့ စုစုပေါင်းကုန်သွယ်မှုဟာ စစ်အာကာာမသိမ်းခင် ခုနှစ်လကထက အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂ သေမ ၄ ဘီလီယံ ကျော်ကျေဆင်းခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ တရုတ်-မြန်မာကုန်သွယ်မှု စုစုပေါင်းရဲ့သုံးပုံတုပ္ပါယ်။ အာကာာမသိမ်းခင် ခုနှစ်လအတွင်း တရုတ်-မြန်မာကုန်သွယ်ရေး ဟာ အနိမ့်ဆုံး တလက္ခ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၈၀၀ ခန့်ရှိခဲ့ပေမဲ့ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖူလိုင်လမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၃၈၀ အထိ စံချိန်တင်ကျေဆင်း သွားပါတယ်။ ဒီကျေဆင်းမှုဟာ တရုတ်-မြန်မာ ကုန်သွယ်မှုပြုလုပ်တဲ့ ကာလ တလျောက် ၂၀၁၉ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း အနိမ့်ဆုံးကျေဆင်းခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို ကျေဆင်းရတဲ့ အဓကအကြောင်းရင်းတခါက နယ်စပ်ကုန်သွယ်မှု ကျေဆင်းလာ တာကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

- **မြန်မာနှင့်တရာ့တဲ့ သွင်းကုန်၊ ပိုက်န် ကုန်သွယ်လဲ နိုင်းယူဉ်ချက်**
အာကာသမီမီးမီ ခုနစ်လာနှင့် အာကာသမီမီးမီး ခုနစ်လာအေး နိုင်းယူဉ်ထား ခြင်းဖြစ်သည်။

INFOGUIDE

INFOGUIDE

နှစ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး စန်းများ	အာဏာမသိမ်းမီ ခုနစ်လ	အာဏာသိမ်းပြီး ခုနစ်လ	တိုး/လျော့
မူဆယ်	၃,၂၇၂.၂၇၈	၁,၇၂၄.၉၂၁	-၁,၅၅၉.၃၅၇ ▼
လွယ်ပျယ်	၁၂၀.၃၂၄	၁၀၃.၆၀၂	-၇.၅၁၂ ▼
ချင်းခြေဟော	၃၅၉.၄၁၂	၂၃၂.၈၅၈	-၁၂၆.၅၅၄ ▼
ကန်းပိုက်တီ	၁၈၈.၄၅၅	၁၀၅.၄၃၉	-၈၄.၀၄၆ ▼
ကျိုင်းတဲ့	၅၅၇၈	၁၀၀၆၅	၄၅၀၇ ▲

- အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး ကျဆင်းရသည့် အကြောင်းရင်းအချို့

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ

စစ်အာဏာသိမ်းမှု၏ နောက်ဆင်တဲ့အဖြစ် စစ်အာဏာရှင်နှစ် ခန့်ကျဉ်ရေး ဂုဏ်ပွဲရှုံးမှုပျော်မှုများ အေးကောင်လာသည်။ Civil Disobedience Movement(CDM) လုပ်ရှုံးမှုများနှင့်အထူး ဘဏ်လုပ်ငန်း လုပ်ဟန်မှုလည်း ပုဂ္ဂတ်နဲ့လုပ်မှုပါ၏ ပြဋ္ဌာန်ဘက္ကာင့် ပင် လည်ပေါ်ကြောင်း ကန်သွယ်မှုအပါအဝင် နယ်ပိုကန်သွယ်မှု အများစုံ ပုဂ္ဂတ်နဲ့လုပ်မှုများ ဖြစ်သည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်

၂၀၂၁ ခုနှစ် ပြီ

ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီ

ကျေနေစ်-ကျော်ဂိတ်တုမှုလွှာ၊ မှုဆယ်နယ်ပိတ်ပိုက္ခိ တရာ့ဘက်
က ပိတ်လိုက်သည့် တရာ့နိုင်ငံတွင်းသို့ တရာ့မှတ် ငင်ဇူးက
လာသူများကို သတ်ပေးမည့်ပို့ပြီက ယူစွဲငွေ ၂၀,၀၀၀ (မြို့မာဇ်
သိန်း ၅၀ ခုံ) ပေးမည်ဟု ခုခြံခြုံထုတ်ခဲ့သည်။ သို့သော ချင်းခွဲ
ပေါ်ဘက်တွင် တရာ့ဘက်က နှစ်စဉ်များ၊ တုထွေးရွှေနေသဖြင့်
မြန်မာကြံသံများက အပြင်အထုန် ဝေနှစ်ခဲ့သည်။

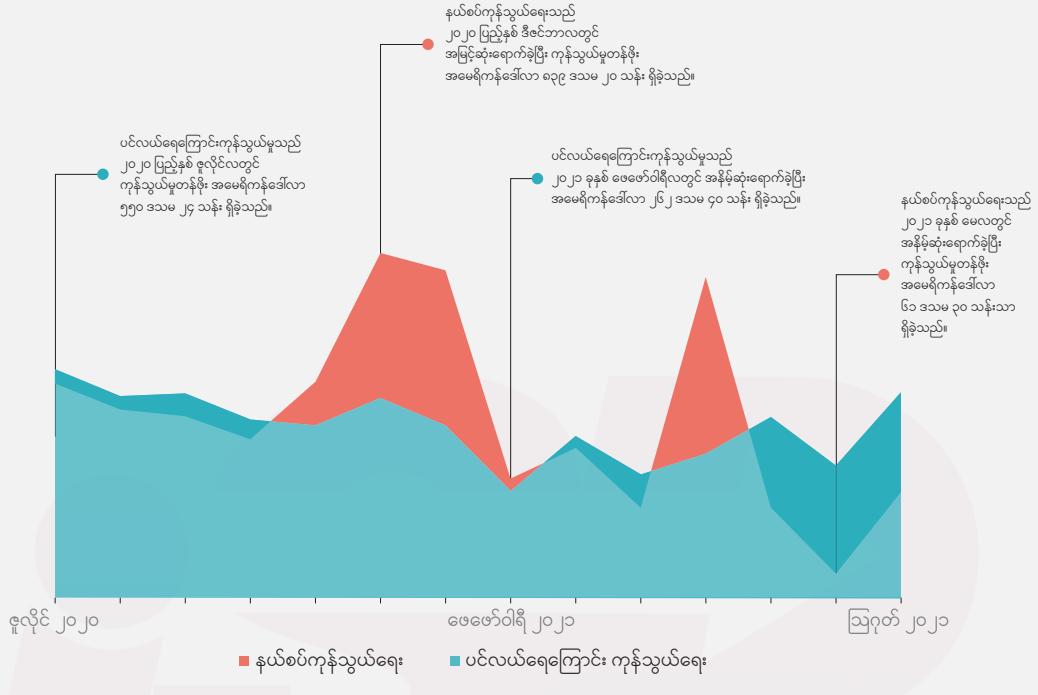
၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇလိုင်

ଫୁଲମାଣିଙ୍କିନ୍ତ ଗୀତରେ ତଥିଲୁଣ୍ଡିନ୍ତ ଏହା ଏହାରେ ଗୋଟିଏ ମୂଳମୁଖ ଆମ୍ବିଦ୍ଧଃ
ଆମ୍ବିଦ୍ଧିକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ । ଫୁଲମାଣିଙ୍କିନ୍ତ ମୂଳମୁଖ ଗୋଟିଏ ପିଲାତାବୁଜୁଅପ୍ରିଣ ତାରୀତ
ବାଗିକ ଶ୍ରୀଲେଖିନ୍ଦ୍ର ଗୁରୁମାଣିଙ୍କିନ୍ତ ମୂଳମୁଖ ଗୋଟିଏ ଲୋକରେ ବୁଝାଯାଇଲୁ
ଫୁଲମାଣିଙ୍କିନ୍ତ ମୂଳମୁଖ ଏହା ଫୁଲ ଫୁଲ ପିଲାତାବୁଜୁଅପ୍ରିଣ କରିବାରେ ଲୟାନ୍ତି
ମୁଖେ ମୁଖେ ଗୋଟିଏ କରିବାକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ । ତାରୀତକୁଣ୍ଡିନ୍ତ ଏହାରେ
ଏହାରେ ଫୁଲମାଣିଙ୍କିନ୍ତ ଲୟାନ୍ତିକର୍ତ୍ତାକୁ କରିବାକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ । କର୍ତ୍ତାକୁ କରିବାକୁ
ଏହାରେ ଏହାରେ ଏହାରେ ଏହାରେ ଏହାରେ ଏହାରେ ଏହାରେ ଏହାରେ

ପ୍ରକାଶକ ବିଭାଗ

■ မြန်မာနှင့်တရုတ် ပင်လယ်ရေခြကြာင်း၊ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး နှင့်ယဉ်ချက်

INFOGUIDE

ရင်အြစ် - မီးဘာရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ထိန်းမြော်

တရုတ်-မြန်မာ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးဟာ နှစ်နိုင်ငံကုန်သွယ်ရေး၏ အဓိက ကျတဲ့ အခန်းကဏ္ဍမှာ ရှိနေပြီးတော့ တရုတ်-မြန်မာ စုစုပေါင်းကုန်သွယ်မှု ပမာဏရဲ့ ထက်ဝက်ခန့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရောက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလအတွင်း တရုတ်-မြန်မာ နယ်စပ်ကုန်သွယ်မှုမှာ ရပ်တန်လုန္ဂါးပါး ဖြစ်ခဲ့ပါ တယ်။ တရုတ်-မြန်မာနယ်စပ်မှာ မြန်မာဘက်က တရားဝင်သတ်မှတ်ထားတဲ့ ကုန်သွယ်ရေးစခန်း ပါးခုရှုပါတယ်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ခန့်ခွဲလမှာ ကျိုင်းတုံ့နယ်စပ်စခန်းတဲ့ ကျော်လွှဲလို့ ကျေန်တဲ့ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးစခန်းလေးခု မှာ ကုန်သွယ်မှုပမာဏ သိသိသာသာ ကျေဆင်းခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာနယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးမှာ အကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ မူဆယ်နယ်စပ်စခန်းမှာဆုံးရင် အာဏာမသိမ်းခင် ခန့်ခွဲလကထက အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁ သော် ၆ ဘီလီယံနီးပါး ကျေသွားပါတယ်။

နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး ကျေဆင်းရတဲ့ အဓိကအကြောင်းရင်းတဲ့ ကတေသာကတော့ မြန်မာနိုင်ငံ (အထူးသဖြင့် ရမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း) မှာ ကိုစစ်-၁၉ ပိုးတွေ့ရှိမှု တွေ့ကြား တရုတ်အစိုးရက နယ်စပ်ဂိတ် အဝင်အထွက်ကို တင်းတင်းကျပ်ကျပ်

ကိုင်တွယ်ခဲ့တာကြောင့်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကိုပစ်တတိယလိုင်း ရိုက်ခတ်စပြုတဲ့ ဒုလိုင်လမှာ နယ်စပ်ဂုဏ်သွယ်ရေး ရပ်တန်လုန်းပါး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တရုတ်-မြန်မာ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးဟာ ကိုပစ်-ဘူး ကပ်ရောဂါကာလ ပထမလိုင်းနဲ့ ခုံတိယလိုင်းကာလ (၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် မတ်လမှာ ၂၀၂၁ ခုနှစ် နေ့နံပါရီလအထိ) တွေမှာ သိသေသာသာကျဆင်းမှုမရှုခဲ့တာကသတိချပ်စရာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ဖြစ်လာတဲ့ နိုင်ငံရေးမတည်ဖြံမှုတွေကလည်း နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိနိုင်တယ်လို့ သုံးသပ်နိုင်ပါတယ်။

တရုတ်ရဲ့ နယ်စပ်ပိတ်မှုဝါဒက စစ်ကောင်စီအတွက် ပြင်းထန်တဲ့ရိုက်ချက်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးကနေ ပျမ်းမျှအားဖြင့် အမေရိကန် ဒေါ်လာ သန်း ၁၀၀ ကုန်သွယ်မှုပြုလုပ်ရင် မြန်မာအစိုးရအနေနဲ့ အခွန်အခေါ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ လေးသန်းလောက် ရရှိတယ်လို့ မူဆယ်ဒေသခံ ကုန်သည် တညီးကို ကိုးကားပြီး ဘီဘီစီသတ်းဌာနက ဖော်ပြုးပါတယ်။ အာဏာသိမ်းပြီး ခုနစ်လအကြောမှာ အာဏာမသိမ်းခင် ခုနစ်လကထက တရုတ်-မြန်မာ နယ်စပ်ကုန်သွယ်မှု အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၁,၈၀၀ နီးပါး ကျဆင်းခဲ့တာကြောင့် စစ်ကောင်စီအနေနဲ့ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၇၀ ကျော် ဆုံးရှုံးသွားတယ်လို့ အကြမ်းပျော်း တွက်နိုင်ပါတယ်။ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးထဲကမှ ပိုကုန်၊ သွင်းကုန် အပိုင်းကို ကြည့်ရင်လည်း ထူးထူးခြားခြားပဲ ပိုကုန်က သွင်းကုန်ထက် ပိုများခဲ့ပါတယ်။

စစ်ကောင်စီကတော့ နယ်စပ်ပြန်ဖွင့်ဖို့ အစည်းအဝေးတွေ အကြိမ်းကြိမ်း လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၂၂ ရက်ကစပြီး ကျင်စန်းကျော်ရှိတဲ့ စမ်းသပ်ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ချင်းချွေးပေါ်ရှိတဲ့ အကန့်အသတ်နဲ့ ပြန်ဖွင့်ခဲ့ပါတယ်။ ကုန်တိန်နာစနစ်၊ အစားထိုးယာဉ်မောင်းစနစ်တွေ ပြောင်းလဲခဲ့တာကြောင့် ကုန်ကျော်ရှိတဲ့ ပိုများခဲ့ပြီး အရင် ကုန်သွယ်မှုလုပ်ခြင်းရဲ့ ၂၀-၃၀ ရာခိုင်နှုန်း လောက်ပဲ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

အချလည်း မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကိုပစ်ပိုးတွေနှုန်းဟာ ရှမ်းပြည့်နယ်မြောက်ပိုင်းမှာ အများဆုံးဖြစ်နေပြီး ကိုပစ်မျိုးကွဲသစ် အိုမိုချွေ့န် (Omicron) ရဲ့ ခြိမ်းခြောက်မှုလည်း ရှိလာပါတယ်။ ဒီမျိုးကွဲသစ်သာ မြန်မာ၊ ဒါမှုမဟုတ် တရုတ်နိုင်ငံအတွင်းမှာ ကုံးစက်လာခဲ့မယ်ဆိုရင်၊ အထူးသဖြင့် ယူနှစ်ပြည်နယ်ထဲမှာ တွေ့ရှိမယ်ဆိုရင် တရုတ်-မြန်မာ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးအပေါ် ကြိုးမားတဲ့ သက်ရောက်မှုတွေ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ တရုတ်-မြန်မာ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး အခြေအနေဟာ ၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်း စံချိန်တင် ကျဆင်းနေခဲ့ပြီး အချိန်တို့အတွင်း ပုံမှန်ပြန်ဖြစ်ဖို့ ခက်ခဲပါ၍ မယ်။

■ တရာတ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအခြေအနေ

၁၉၈၈ ခုနှစ် စစ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်အထိ စစ်အစိုးရခေတ်တွေမှာ စီးပွားရေးပိတ်ဆိုမှုတွေကြောင့် အနောက်နိုင်ငံတွေရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ခမ်းခြောက်ခဲ့ပြီး တရာတ၊ စင်ကာပူနဲ့ ဟောင်ကောင်တို့ရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေသာ ထိပ်တန်းမှုရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက် ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူး ပြောင်းကာလ ဆယ်စုနှစ်အတွင်းမှုလည်း အနောက်နိုင်ငံတွေရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကို အများအပြား ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းမရှိခဲ့ဘဲ ဒေသတွင်းနိုင်ငံတွေရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တွေကသာ ဦးဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ နိုင်ငံအလိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ ဘယ်လောက်ဝင်ရောက်ခဲ့လဲဆိုတာကို ကြည့်ခင်းအားဖြင့် နိုင်ငံကြီးတွေရဲ့ မြန်မာ့အရေး ပါဝင်ပတ်သက်မှု အခန်းကဏ္ဍတွေကို ချင်းကပ်လေ့လာရာမှာ အရေးပါတဲ့ အကြောင်းအချက်တဲ့ ဖြစ်ပါတယ်။

- ဆယ်နှစ်တာကာလအတွင်း အင်အားကြီးနိုင်ငံများနှင့် နိုင်ငံအုပ်စုများ၏ နှစ်အလိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု
(၂၀၁၁-၂၀၁၂ မှ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ အာရုံးပို့ဆောင်ရည်)

INFOGUIDE

အာဆီယံနိုင်ငံများ (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၀,၀၀၇ သေမ ၇၀ သန်း)

၅၆.၈%

တရာတ (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၄,၅၂၆ သေမ ၇၂ သန်း)

၂၃.၅%

ဂျပန် (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂,၃၂၈ သေမ ၇၈ သန်း)

၅.၇%

မြတ်နှီး (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂,၃၀၆ သေမ ၆၄ သန်း)

၄.၆%

ဥရောပသမဂ္ဂ (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁,၂၀၀ သေမ ၆၆ သန်း)

၂.၅%

အီရိုးယူ (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၇၄ သေမ ၀၄ သန်း)

၁.၂%

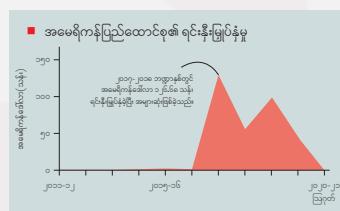
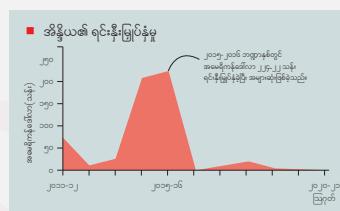
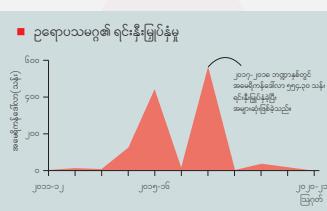
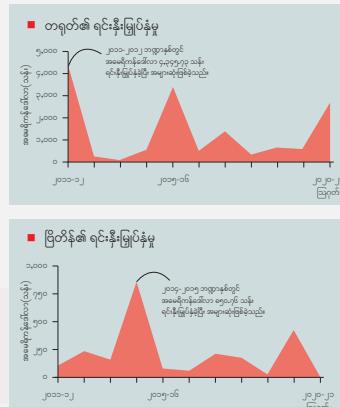
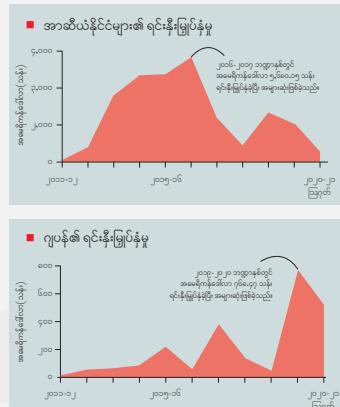
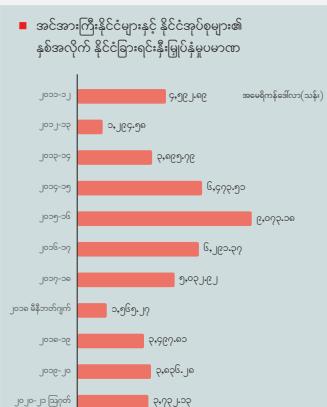

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၃၁ သေမ ၁၅ သန်း)

၀.၇%

INFOGUIDE

- ဆယ်နှစ်တာကာလအတွက်: အင်အားကြံးနိုင်ချေားနှင့် နိုင်ငံအပ်စုများ၏ နှစ်အလိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပမာဏနှင့် နိုင်ငံတူချောင်းစီ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အတက်အကျေအခြေအနေ (၂၀၁၁-၂၀၁၂ မှ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ထုတွက်လအထိ)

ရင်းမှစ် - ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှန်င် ကုမ္ပဏီများသွန်ကြားမြှုပ်စီးဌာန

ပြီးခဲ့တဲ့ဆယ်စုနှစ်အတွင်းမြန်မာနိုင်ငံမှာ ဒေသတွင်းအာဆီယံနိုင်ငံတွေက စုစုပေါင်း အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၈ ဘီလီယံကျော်နဲ့ တရုတ်နိုင်ငံက ၁၄ ဒေသမ ၅ ဘီလီယံကျော်ပိုင်နဲ့မြှုပ်နှံမှုအများသုံးလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း၃၀၀ ကျော်၊ ဥရောပသမဂ္ဂက အမေရိကန်ဒေါ်လာ၁ ဒေသမ ၂ ဘီလီယံကျော်၊ ပြီတိန်က အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂ ဒေသမ ၃ ဘီလီယံကျော် ရှင်းနှီးခဲ့တာကိုကြည့်ရင် ဒေသတွင်းနိုင်ငံတွေထက် သိသိသာသာ နည်းပါးခဲ့တာကို မြင်သာပါတယ်။

တခါနိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်တွေအပေါ်မှတည်ပြီးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဝင်ရောက်ခြင်းက အပြောင်းအလဲ အတက်အကျများစွာ ရှုံးပါတယ်။ ဥပမာ- ၂၀၁၁ ခုနှစ် မြစ်ဆုံးဆည်စီမံကိန်း ရပ်တန်ဖြူးနောက်ပိုင်း တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပမာဏ ၁၈ ဆလောက် ကျသွားတာမျိုးဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ရှိဟင်ဂျာအရေးကိစ္စကလည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကဏ္ဍအတွက် ကြီးမားတဲ့ အလုပ်သုတေသနပိုင်းတစ် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်စဉ်ကလည်း နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအပေါ် ထင်ရှားကြီးမားတဲ့ သက်ရောက်မှတွေ ထိခိုက်မှတွေ ဖြစ်လာပါတယ်။

အာဏာမသိမ်းခင် ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ဘဏ္ဍာနှစ်နဲ့ ကိုပစ်ကပ်ဘေးကို ရင်ဆိုင် ခဲ့ရတဲ့ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်တွေကိုကြည့်ရင် အာဆီယာ၊ တရာတ်၊ အီနိုယ် စာတဲ့ အာရှဒေသတွင်းနိုင်ငံများရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေဟာ ဆက်တိုက် ကျဆင်း နေခဲ့တာကို တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒီလိုကျဆင်းနေမှုကို စစ်အာဏာသိမ်းမှုက ထပ်မံထိုးနှုက်ခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်မှာ တရာတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မြင့်တက် ခဲ့ပေမဲ့ ဒါဟာ တိုက်ရှုက်ဝင်ရောက်ခဲ့တာမျိုး မဟုတ်ဘဲ ပြီတိသျ္ဌားဂျင်းကျွန်းစု ကတဆင့် ဝင်ခဲ့တာမျိုးဖြစ်ပါတယ်။

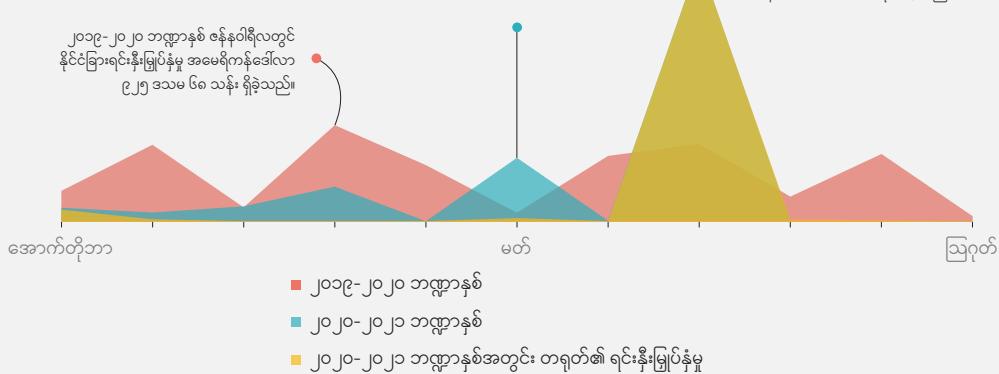
အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ရပ်ဆိုင်းပြီး ပြန်လည်ထွက်ချာသွားတဲ့ နိုင်ငံ တကား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ၂၀ ကျော်ရှိပြီး အဲဒီ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေထဲမှာ တရာတ် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ၊ စီမံကိန်းကြီးတွေ ပါဝင်ခြင်း မရှိသေးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အာဏာမသိမ်းခင် ခုနှစ်လနဲ့ အာဏာသိမ်းပြီး ခုနှစ်လအတွင်း တရာတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပမာဏကို နိုင်းယူဉ်တဲ့အခါ ပမာဏအားဖြင့် သိသိသာသာ လျော့နည်းသွားပါတယ်။

INFOGUIDE

နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပမာဏ ကာလတူနှိုင်းယူဉ်ချက်

၂၀၁၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာမှ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဥက္ကတလအထိ နှိုင်းယူဉ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

တရာတ်၏ ငြင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကျဆင်းစေရမှု ၂၀၂၀ ခုနှစ် မေလတွင် မိုးလင်းချင်း
စွမ်းဆင်စီစီးစီးအား ခွင့်ပြုလိုက်သော်၍
အမေရိကန်ဒေါ်လာ၊ ၂ အဆ ၅ ဘီလီတံ့ချော်ဖြင့်
အပြုံဖြော်ဆုံးသော် သို့သော်
လိုအပျို့နောက်ပိုင်း တရာတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု
ဆင်လက်ကျောင်းသွားပြီး ၂၀၂၁ ခုနှစ် နှစ်လနှင့် ဥက္ကတလအထိ အောက်တို့ဒေါ်လာ
တသနနောက်သာ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၅ ရက်တွေမှာ လစဉ် အမေရိကန်ဒေါ်လာ တသန်းအောက်ပါ ဝင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေကလည်း လုပ်ငန်းသစ် ဝင်ရောက်လာတာမျိုးမဟုတ်ဘဲ လက်ရှိလည်ပတ်နေတဲ့ လုပ်ငန်းတွေမှာ ထပ်တိုး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီ၊ ဧပြီလ ၁၅ ရက်တွေမှာတော့ တရှတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကလွှဲပြီး အခြား ပြည်ပရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တစ်တွေရာ ဝင်ခဲ့ခြင်းမရှိပါဘူး။ ဒါအပြင် ဟောင်ကောင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတရာ့ဖြစ်တဲ့ V Power စွမ်းအင်ကဗျာထိဟာ မူလက လုပ်ပိုင်ခွဲရတယားတဲ့ မြင်းခြံ စွမ်းအင်စီမံ ကိုန်း အမှတ်-၁ နဲ့ ကျောက်ဖြူ။ စွမ်းအင်စီမံ ကိုန်း အမှတ်-၂ တိုကို အာဏာ သိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း စာချုပ်သက်တမ်းမတိုးတော့ဘဲ လုပ်ငန်းရပ်နားခဲ့ပါတယ်။

၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်နဲ့ ၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာနှစ်နဲ့ နှစ်ခုအတွင်း ကဏ္ဍ အလိုက် ဝင်ရောက်ခဲ့တဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေကို နှိုင်းယဉ်ကျည့်တဲ့အခါ ဘဏ္ဍာနှစ်နှုန်းလုံးမှာ စွမ်းအင်ကဏ္ဍ ဝင်ရောက်မှုဟာ အများဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ အချုပ်ညျး အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၁၁၄၅၇ ဘီလီယံကျော်ပမာဏရှိတဲ့ တရှတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မီးလင်းချိုင် စွမ်းအင်စီမံ ကိုန်းကို စစ်ကောင်စီက ခွင့်ပြုပေးခဲ့တာကြောင့် ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဘဏ္ဍာနှစ်ကထက် စွမ်းအင်ကဏ္ဍကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဝင်ရောက်ခြင်း နှစ်ဆန်းပါး မြင့်တက်သွားပါတယ်။ တရှတ်နှင့်ပိုင်းစီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေက လည်း ဆိုလာစီမံ ကိုန်းတွေမှုပုံပိုင်း တင်ဒါ ဝင်ရောက်ယဉ်ပြုင်တာမျိုးကို လည်း တွေ့ရှုပါတယ်။

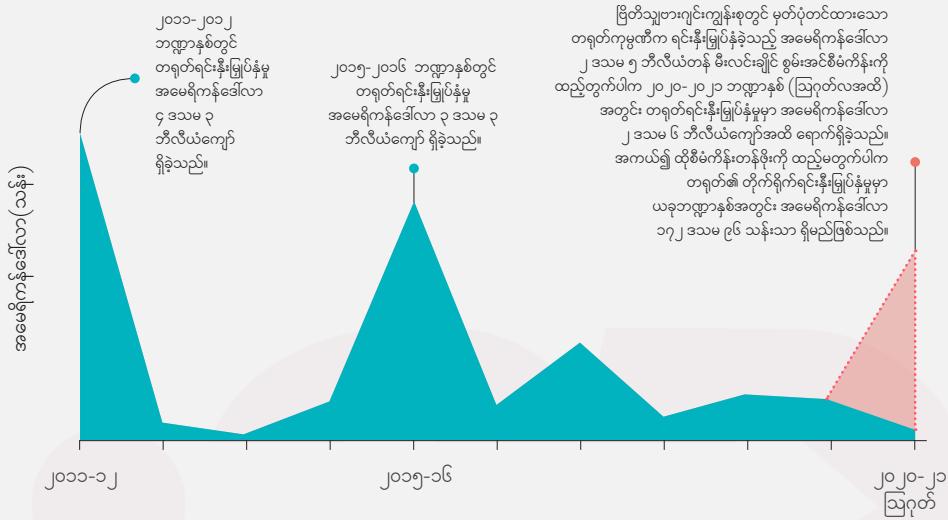
ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍမှာတော့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပမာဏ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၉၁၅ သန်းကျော် ဝင်ခဲ့တာကနေ ၂၆၂ သန်းကျော်အထိ ကျဆင်းသွား ခဲ့ပါတယ်။ ဒါအပြင် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြှေးရေးနဲ့ ရေလုပ်ငန်း၊ ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး၊ အီမံခြေမြှုနဲ့ အခြားဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍတွေမှာလည်း အာဏာသိမ်းမှု နောက်ဆက်တဲ့အဖြစ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ သိသိသာသာ ကျဆင်းခဲ့ပါတယ်။

အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ ကျဆင်းချိန်မှာ စစ်ကောင်စီဟာ တရှတ်အတွက် အရေးပါတဲ့ စီမံ ကိုန်းကြီးများကို ခွင့်ပြုပေးပြီး ကျားကန်ဖို့ကြိုးစားနားနေပုံပါတယ်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလအတွင်း တရှတ်-မြန်မာ စီးပွားရေးစကြိုး (CMEC) မှာပါဝင်တဲ့ မီးလင်းချိုင်စီမံ ကိုန်းကို အတည်ပြုပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒီစီမံ ကိုန်းဟာ ပြောတိသွေားကျင်းကျွန်းမှာ မှတ်ပုံတင်ထားတဲ့ ကုမ္ပဏီ ကနေတဆင့် ဝင်ရောက်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါစီမံ ကိုန်းတန်ဖိုးကို ထည့်တွက်ရင် အာဏာသိမ်းပြီး ခုနှစ်လတာကာလမှာ တရှတ်ရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂,၅၃၈ သာမ ၀၄၃ သန်း ရှိပါမယ်။ အဲဒါစီမံ ကိုန်းတန်ဖိုးကို ဖယ်ထဲတိုက်ရင်တော့ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ၂၀၂၁ ခုနှစ် သွေ့ရှုလိုအထိ တရှတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဟာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၃ သန်းကျော်ပဲ ရှိပါမယ်။

INFOGUIDE

■ ဆယ်နှစ်တာကာလအတွင်း တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု

၂၀၂၀-၂၀၂၁ ဘဏ္ဍာန်၏ တရာတရင်းနှီးမြှုပ်နည်းများ ထူးခြားချက်ကို ထည့်သွင်းထားသည်။

ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံရေးမတည်ဖိုမှုတွေနဲ့ တရုတ်ဆန္ဒကျင်ရေး အရှုန်မြင့်မားမှု
တွေကြောင့် တရုတ်အနေနဲ့ သတိကြီးကြီးထားပြီး ကိုင်တွယ်နေပုံပါတယ်။
တဖက်မှာတော့ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လအတွင်း တရုတ်အလုပ်ရုံတွေ မီးရှိတိုက်ခိုက်
ခံရတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တင်းမာတဲ့ သဘောထားထုတ်ပြန်ခဲ့တာ၊ ဒီလို တိုက်ခိုက်
ခံရမှုဖြစ်ခဲ့တဲ့ နယ်မြေတရာ့ချိုကြု စစ်ကောင်စီက စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကြေညာခဲ့တာ၊
တခါအရေးကြီးတဲ့ တရုတ်စီမံကိန်းတွေမှာစစ်ကောင်စီက လုပ်ခြေရေးရယူပေးတာ
တွေကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်လာနိုင်တဲ့ နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးတွေကို နှစ်
ဖက်စလုံးက သတိထားပုံရပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အမျိုးသားညီညာတဲ့ရေးအမိုးရ
(NUG) က နိုင်ငံအနဲ့ ခုခံတွန်းလုန်စစ်ဆင်နဲ့ကြဖို့ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၇
ရက်မှာ ကြည်းပြီး နောက်တရက်မှာပဲ တရုတ်ကွန်မြှေနှစ်ပါတီအာဘော်
Global Times သတင်းစာက ‘မြန်မာနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ တရုတ်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ
ဟာ အနောင့်အယူက်များနဲ့ ရင်ဆိုင်နေရကြောင်း’ ရေးသားဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။
ဒါကိုကြည့်ရင်လည်း တရုတ်အနေနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ သူတို့၏ စီမံကိန်း
အကျိုးစီးပွားတွေအပေါ် စိုးရိမ်စိတ်ရှုံးနေတာ မြင်သာပါတယ်။ ဒါကြောင့် လတ်
တလောမှုစစ်ကောင်စီက တရုတ်ရင်းနှင့်မြှုပ်နှံမှုတွေကို အတည်ပြခြင်းပြုပေးရင်
တောင် လက်တွေမှာ ငြေပောင်ငြေရေးနဲ့ ဝင်လာဖို့ခက်ဘီးမယ်လို ဆိုနိုင်ပါတယ်။

တရာတ် အကျိုးစီးပွားရေချိန် - နိုင်ငံရေးဘောဂေါဒအမြင်ဖြင့် ရှုမြင်ရန် ပိုမိုလိုအပ်လာသော အခြေအနေ

■ ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်း စီမံကိန်းများအခြေအနေ

ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်း အစီအမံ (Belt and Road Initiative) ရဲ့အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်တဲ့ တရာတ်-မြန်မာ စီးပွားရေးစကြံးကို NLD အစိုးရလက်ထက်မှာ စတင် အဆိုပြုခဲ့ပါတယ်။ မိုင်ပေါင်း ၁,၀၀၀ ကျော်ရှည်လျားမယ့် အဂ်လိပ်အကွာရာ ‘Y’ ပုံသဏ္ဌာန် စီးပွားရေးစကြံးဟာ ရှမ်းပြည်နယ်၊ မန္တလေးတိုင်း၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ နေပြည်တော်၊ ရန်ကုန်တိုင်းနဲ့ ရရှိပြည်နယ်တိုကို နယ်စပ်စီးပွားရေးဦးနဲ့ စီမံကိန်းကြီးတွေ၊ အမြန်လမ်းမကြီးတွေ၊ မြန်နှုန်းမြှင့် လျှပ်စစ်ရထားလမ်း၊ စက်မှုမြှုပ်နည်း၊ ကုန်းတွင်းဆိပ်ကမ်းတွေ၊ ရေနှုပ်ဆိပ်ကမ်းနဲ့ အထူးစီးပွားရေးဦးနဲ့တွေ၊ ကုန်လျှောင်ရုံကြီးတွေနဲ့ ချိတ်ဆက်မှာဖြစ်ပါတယ်။

တရာတ်နိုင်ငံက NLD အစိုးရ လက်ထက်မှာ တရားဝင်အဆိုပြုခဲ့တဲ့ ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းစီမံကိန်း စုစုပေါင်း ၃၃ ခုထက်မာနည်း ရှိခို့ပါတယ်။ တကယ်တော့ အဲဒီအထဲက မဟာဗျာဗျာကျေတဲ့ စီမံကိန်းကြီးတွေဟာ စီးပွားရေးစကြံးကို တရားဝင် မကြညာခင်ကတည်းက အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ အရင် စစ်အစိုးရလက်ထက်မှာရော ဦးသိန်းစီးအစိုးရ လက်ထက်မှာပါ တရာတ်က အစဉ်တစိုက် ကြိုးပမ်းခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

စီးပွားရေးစကြံးအောက်က စီမံကိန်းတွေကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ NLD အစိုးရ လက်ထက်မှာ ဒီအားပေးတိုက်တွန်းတာတွေကို တရာတ်က အကြိမ်ကြိမ်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်မှာ တရာတ်သမ္မတ ရှိကျင့်ဖျင့်ရဲ့ ခရီးစဉ်အတွင်း ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်း အစီအမံအောက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အဓိကကျေတဲ့ ပင်မစီမံကိန်းတွေလို့ သတ်မှတ်လိုက်တဲ့ ‘ကျောက်ဖြူ’ ရေနှုပ်ဆိပ်ကမ်းနဲ့ အထူးစီးပွားရေးဦးနှစ်စီမံကိန်း၊ ရန်ကုန်မြှုပ်နည်စီမံကိန်းနဲ့ နယ်စပ်စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမှန် စီမံကိန်းတွေ’ကို အမြန် အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ စီမံကိန်းတွေခဲ့တဲ့ပြုချက်တွေကို ပြန်လည်စစ်ဆေးတာ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ ပြန်လည်လျှော့ချေတာ၊ ရှုယ်ယာခွဲဝေမှု ပြန်လည်ညှိနိုင်းတာ၊ တြေားနိုင်ငံက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေ ပါဝင်ဖို့ပို့တော်တွေကြောင့် NLD အစိုးရလက်ထက်မှာ စီမံကိန်းတွေ အမှန်တကယ် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါဘူး။

အာကာသမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်း အစီအမံအောက်မှာ အဓိကကျေတဲ့ စီမံကိန်းတွေကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ဖို့ စစ်ကောင်စီးဘက်က ကြိုးပမ်းခဲ့တာတွေ ရှိပါတယ်။ အာကာသမ်းပြီး တလအကြာမှာ ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းစီမံကိန်းတွေ အကောင်အထည်ဖော်တဲ့အခါ မူဝါဒချုပ်မှတ်မှုအပိုင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနဲ့ လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်မှုတွေမှာ ကိုင်တွယ်မယ့် ကော်မတီတွေကို ပြန့်ဖွဲ့ခဲ့ပါတယ်။

ဒုဥက္ခပြင် NLD အစိုးရလက်ထက်မှာ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ စိုင်းပြင်းနေတဲ့ ‘အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၁၁၄ ၅ ဘီလီယံတန် မီးလင်းချိုင်စွမ်းအင်စီမံကိန်းနဲ့ ဒေါ်လာ ၂၂၁၁၄ ၄ သန်းတန် ကန်ပိုက်တဲ့ နယ်စပ်စီးပွားရေးဌာန စီမံကိန်း’ တွေကို စစ်ကောင်စီ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင်က ခွင့်ပြုပေးခဲ့ပါတယ်။ စီမံကိန်းနှစ်ခု စလုံးဟာ နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အခြေအနေတွေကြောင့် အောက်ပြောမှာ အမှန်တကယ် တည်ဆောက်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပါဘူး။

INFOGUIDE

- အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်း အစီအမံအောက်၌ပါဝင်သော အဓိကကျသည့် စီမံကိန်းများ၏အခြေအနေ

စဉ်	စီမံကိန်းအမျိုးအစား:	အကောင်အထည်ဖော်ကုမ္ပဏီ	တည်နေရာ	အာဏာသိမ်းပြီးနောက်အခြေအနေ	အကောင်အထည်ဖော်မှုရှိ/မရှိ
၁။	ကျောက်ပြု၊ ရေနှင့်ဆိပ်ကမ်းနှင့် စက်မှုနှင့်စီမံကိန်း	Kyaupkyhu Special Economic Zone Deep Seaport Co. Ltd. (Chinese consortium CITIC Myanmar Port Investment Limited နှင့် အထူးစီးပွားရေးဌာန စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီတို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု)	ရန်ပြည်နယ်	ကျောက်ပြု ရေနှင့်ဆိပ်ကမ်း စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ ပြန်လည်ဖွံ့ဗြိုးနည်း၊ ကော်မတီအတွက် ဥပဒေဆိပ်ရာအကြံးဥေး ခန့်အပ်ရန် တင်ခါခေါ်ယူ။ ကန်လီးဂွင်းဆင်းစစ်ဆေးမှု အတွက် CCCC FHDI နှင့် သဘာတူညီမှု ရရှိ။	မရှိသေး
၂။	ကန်ပိုက်တိုးထိန်း၊ နယ်စပ်စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့်	မြန်မာပိုက်သုတေသန ရှင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စွဲပြီးရေးကုမ္ပဏီလီမိတက်	ကချင်ပြည်နယ်	ရှင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင်မှ ခွင့်ပြုထား	မရှိသေး
၃။	မီးလင်းချိုင်စွမ်းအင်စီမံကိန်း	Yunnan Provincial Energy Investment Group Co. Ltd., URECi Zhefu Holding Group Co. Ltd. နှင့် Supreme Group	ဧရာဝတီတိုင်း	ရှင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင်မှ ခွင့်ပြုထား	မရှိသေး
၄။	မှုဆယ်-ခုချွဲ နယ်စပ်စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့်	-	ရှင်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း	ကွင်းဆင်းဆေးလေ့လာမှုရှိ	မရှိသေး
၅။	ချင်းရွေ့ဟန်-လင်ချမ်း နယ်စပ်စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့်	-	ကိုးတန် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရအော်	ဂိတ်အသစ်ဖွင့်ရန် ကွင်းဆင်းမှုရှိ	မရှိသေး

တရုတ် အကျိုးစီးပွားရေချိန် - နိုင်ငံရေးဘောက်ဖေဒသအမြင်ဖြင့် ရှုမြင်ရန် ပုံမှန်လိုအပ်လာသော အကြေအန်

စဉ်	စီမံကိန်း အမျိုးအစား	အကောင်အထည်ဖော်မည့် ကုမ္ပဏီ	တည်နေရာ	အာကာသိမ်းပြီးနောက် အကြေအန်	အကောင်အထည် ဖော်မှုရှိ/မရှိ
၆။	ကွမ်းဂုံးတံ့တား တည်ဆောက်ရေး	ChinaAid	ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း	တည်ဆောက်နေ	ရှိ
၇။	မူဆယ်-မန္တလေးရထားလမ်း	မြန်မာ့မီးရထားနှင့် China Railway Eryuan Engineering Group (CREEG)	မန္တလေးတိုင်းနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း	-	မရှိသေး
၈။	ရန်ကုန်ဖြို့သစ်စီမံကိန်း	CCCC မှ ထုမအဆင့် အတွက် စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ရေး အဆိုပြုချက်တင်ပြုသား	ရန်ကုန်တိုင်း	ဓမ္မယာဉ်ခြာင်းမှုကို ပြီးပြတ်အောင်ဆောင်ရွက်နေ	မရှိသေး
၉။	ကော်ပြွဲမြေးအင်စီမံကိန်း	Powerchina နှင့် Supreme Group	ရှိုင်ပြည်နယ်	ပထမအဆင့်ပြီးစီး	ရှိ
၁၀။	ဝတလုံး ဥပဒေလိုက်နောင်းစီမံကိန်း	China Harbor Engineering Co. Ltd.	ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ဦး	-	မရှိ
၁၁။	တရုတ်-မြန်မာ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ဓာတ်အားလုံး	စွမ်းအင်စိန္တီးယား China Southern Power Grid (SCG)	ရှမ်းပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်း၊ ကယားပြည်နယ်၊ ကချင် ပြည်နယ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း	-	မရှိ
၁၂။	တရုတ်(ယူနစ်)-မြန်မာ (ရန်ကုန်)-အိန္ဒိယသမုဒ္ပရာ ကွန်းတိုင်းနှင့် ပင်လယ်ရေရွက်ကြောင်း- ကားလမ်း-ရထားလမ်း ပူးတွဲလိုက်နှင့်ပူးတွဲလိုက်နှင့်	နှုန်းနိုင်ငံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု	ကိုးကုန် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရေအသာ မန္တလေးလိုင်း၊ ရန်ကုန်တိုင်း၊	ပထမအကြိမ် စမ်းသပ်ပြီးစွဲခဲ့	ရှိ
၁၃။	မြစ်ကြီးနား စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုဇုန်	Yunnan Tengchong Heng Yong Investment Company (YTHIC) နှင့် Myitkyina Economic Development Zone Committee (MEDZC)	ကချင်ပြည်နယ်	ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများ လုပ်ဆောင်ထား၊ ခြေစည်းရှုံးကာခံရန် ပြင်ဆင်နေ။	မရှိသေး
၁၄။	ချမ်းမြှေပြည်လားပို့ဆောင်ရွက်နား စစ်းအဆင့်မြှင့်တင်ခြင်း	မန္တလေးပြို့တော် ဝည်ပင်းယာရေး ကော်မတီနှင့် M-Develop- ment Corporation	မန္တလေး	ပြန်လည်အဆင့်မြှင့်ရန် ခရီးသည်ပို့ဆောင်ရေး လုပ်နေးယားရှိ နေရာ ရွှေပြောင်းရန် ကြေညာ။	ရှိ

မှတ်ချက် - ချမ်းမြှေပြည်လားပို့ဆောင်ရွက်နားစစ်းအဆင့်မြှင့် ယာဉ်ရပ်နားစခန်း စီမံကိန်းကို စီးပွားရေးစွားစွာ အောက်တွင်ရှိသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖြစ်
ခုတိယအကြော် ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်း ထိပ်သံ့ခိုရိစိုက် အစည်းအဝေး၌ တရုတ်က ထည့်သွားခြင်းဖြစ်သည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွင်း တရာတ်-မြန်မာ ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်းစီမံကိန်းမှာ အရေးအပါဆုံးဖြစ်စဉ်က ‘တရာတ်(ယူနှစ်)-မြန်မာ(ရန်ကုန်)-အီနိုယ်သမ္မဒာရာ ကွန်တိန်နာ ပင်လယ်ရေကြောင်း-ကားလမ်း-ရထားလမ်း ပူးတွဲပို့ဆောင်မှု လမ်းကြောင်းသစ်’ကို စတင်ဖွံ့လှစ်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအတွက် အချက်အခြာ ကျေတဲ့ ချင်းရွှေဟော် နယ်စပ်စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမျှနှင့် စီမံကိန်းနဲ့ တရာတ်ရဲ့ ရပ်ဝန်းလမ်းကြောင်း အစီအမံ ချိတ်ဆက်ရေးအတွက် အရေးပါတဲ့ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းက ကွမ်းလုံတံတားသစ်ကို ၂၀၂၃ ခုနှစ်မှာ အပြီးတည် ဆောက်သွားမယ်လို့စစ်ကောင်စီက ပြောထားပါတယ်။ တရာတ်-မြန်မာ နယ်စပ် စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမျှနှင့်မှာ အဓိကလမ်းကြောင်းဖြစ်လာမယ့် ချင်းရွှေဟော်-မိန်းတိန် နယ်စပ်ဂိတ်ပေါက်အသစ် ဖွင့်လှစ်ဖို့ နှစ်နိုင်ငံ ကွင်းဆင်းလေ့လာတာတွေ၊ ဝန်ကြီးအဆင့်ဆွေးနွေးမှုတွေ ရှိပေါ့ ကိုပစ်ကြောင့် နယ်စပ်ကုန် သွာ်ရေးဂိတ်တွေကို ပိတ်ထားရတာတွေ၊ နယ်စပ်မှာ ကုန်သွာ်မှုများကြောင်းနဲ့ တင်းမာမှုတွေ ကြောင့် ရှေ့ဆက်နိုင်ခြင်း မရှိသေးတာတွေရှုပါတယ်။

INFOGUIDE

- တရာတ်(ယူနှစ်)-မြန်မာ(ရန်ကုန်)-အီနိုယ်သမ္မဒာရာ ကွန်တိန်နာ ပင်လယ်ရေကြောင်း-ကားလမ်း-ရထားလမ်း ပူးတွဲပို့ဆောင်မှု လမ်းကြောင်းသစ်မြေပုံ

■ တရုတ်(ယူနန်)-မြန်မာ(ရန်ကုန်)-အီးနှီးယသမှုဒ္ဓရာ ကွန်တိန်နာ
ပင်လယ်ရေကြောင်း-ကားလမ်း-ရထားလမ်း ပူးတွဲပို့ဆောင်မှု လမ်းကြောင်းသစ်သည်

တရုတ်(ယူနန်)-မြန်မာ(ရန်ကုန်)-အီးနှီးယသမှုဒ္ဓရာ ကွန်တိန်နာပင်လယ်ရေကြောင်း-ကားလမ်း-ရထားလမ်း ပူးတွဲပို့ဆောင်မှု လမ်းကြောင်းသစ်သည် ကုန်းတွင်းပါတ်ဖြစ်ဖော်သော ‘ယူနန်ပြည်နယ်ကို အရှေ့တောင်အာရှဒေသ တွင် ကုန်စည်စီးဆင်းမှု၊ တင်ပို့မှုနှင့် ထုတ်လပ်မှု၏ ဆုချက်တွေဖြစ်လာအောင် အထောက်အပံ့ပေးမည့် အဓိက အစိတ်အပိုင်းတွဲ’လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ပင်လယ်ရေကြောင်းတွင် ဉာဏ်လွမ်းမိုးမှ တည်ဆောက်လိုသည့်အပြင် မြန်မာမှတဆင့် အီးနှီးယသမှုဒ္ဓရာကိုဖြတ်ပြီး အရှေ့တောင်အာရှနှင့် တောင်အာရှကို ချိတ်ဆက်၍ ဈေးကွက်သစ် ရှာဖွေခြင်းဖြင့် ကုန်စည်စီးဆင်းမှု လမ်းကြောင်းသစ်ဖော်ဆောင်ရန် တစိုက်မတ်မတ ကြိုးစားခဲ့သော တရုတ် အတွက် အောင်မြင်မှုတွေဖြစ်ပါသည်။ အီးနှီးယသမှုဒ္ဓရာကို တိုက်ရှိချိတ်ဆက်သည့် ထိုလမ်းကြောင်းသည် စင်ကာနဗလိုက်မှု ကုန်စည်များကို ရန်ကုန်ဆိပ်က်မှုသို့ ရေကြောင်းလမ်းမှတဆင့် တင်ပို့မည်ဖြစ်သည်။ ထိုမှ တဆင့် မန္တလေး-လားရှိုး-သိန္တိမှ ကိုးကန်နေသာ ချင်းရွှေဟန်အထိ ကုန်းလမ်းအတိုင်း တင်ပို့မည်ဖြစ်သလို ချင်း ရွှေဟန်မှ လင်ချမ်းကို ကုန်းလမ်းအတိုင်းသယ်ယူပြီး လင်ချမ်းမှ ချိန်တုးသို့ ရထားလမ်းကြောင်းအတိုင်း ကုန်စည် တင်ပို့မည်ဖြစ်သည်။ တရုတ်ဘက်မှ ပထမဆုံးအကြိမ် ပြန်လည်ဖော်ထုတ် ပြောဆိုလာပါ လာမည့်၂၀၂၂ ခုနှစ် နှစ်လန်းပိုင်းတွင် လုပ်ဆောင်သွားမည်ဟု နှစ်မှုန်းထားသည်။ ယခင်အသုံးပြုသော လမ်းကြောင်းထက် ‘ကြောမြင့်ချိန် ၂၂ ရက် လျှော့ချေပေးနိုင်ပြီး ၇၂ နာရီအတွင်း စင်ကာနဗမှ ချိန်တုးသို့ ကုန်စည်များ ပို့ဆောင်နိုင်မည်’ ဖြစ်သောကြောင့် ရေရှည်တွင် လမ်းကြောင်းပေါက်သွားပါက တရုတ်က မျှော်မှုန်းထားသော လျင်မြန်ပြီး အချိန်ကုန်သက်သာသည့် မဟာဗျာကျလမ်းကြောင်းအဖြစ် အသက်ဝင်လာမည်ဖြစ်သည်။

ဒါပေမဲ့ ၂၀၂၁နှစ်ကုန်ပိုင်းကစပြီး တရုတ်သံရုံးရဲ့ Facebookစာမျက်နှာမှာ တရုတ်-မြန်မာ စီးပွားရေးစကြောင်းလမ်း အတူတက္ကအကောင်အထည်ဖော်ရေးကို အာဏာသီမံးပြီးနောက် ပထမဆုံးအကြိမ် ပြန်လည်ဖော်ထုတ် ပြောဆိုလာပါ တယ်။ တရုတ်နိုင်ငံအနေနဲ့ မူဝါဒအပြောင်းအလဲလုပ်တဲ့အခါမှာ အာဘော ဖိန်တီးလေ့ရှိတာကြောင့် ဒီလိုပြန်လည်ပြောဆိုလာတာဟာ သတိချိပ်စရာဖြစ် ပါတယ်။ ဆွေးနွေးနေခဲ့ စီမံကိန်းတွေကို အလျင်အမြန်အတည်ပြုဖို့ ကြိုးပမ်းမှ တွေ ရှိလာနိုင်ပေမဲ့ နိုင်ငံရေးမတည်ပြုမှတွေ၊ ကိုပစ်ကပ်ဘေး ထိန်းချုပ်ကန် သတ်မှတွေကြောင့် စီမံကိန်းတွေ မြေပြင်မှာ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့တော့ စိန် ခေါ်မှတွေ များစွာရှိနေပြီးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံရဲ့ လက်ရှိ ကျင့်သုံးနေတဲ့ ကုန်သွေ့ရေးဂိတ်တွေပိတ်တာ၊ တံတိုင်းတွေတည်ဆောက်ပြီး နယ်စပ်ကိတ်းကျပ်တဲ့ မူဝါဒနဲ့ နှစ်နိုင်ငံနယ်စပ် ကူးလူးဆက်ဆံရေးကို သီးတည် တဲ့ စီးပွားရေးစကြောင်းမှုကိန်းဟာ ပြဒါးတလမ်းသံတလမ်း ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒုံအပြင် မြစ်ဆုံးဆည်စီမံကိန်းကရတဲ့ အတွေ့အကြုံအရ မြန်မာပြည်သူလူတုရဲ့ တရုတ်နိုင်ငံနဲ့ တရုတ်စီမံကိန်းတွေအပေါ်ထားတဲ့ သဘောထားဟာလည်း စီးပွားရေးစကြောင်းလမ်း စီမံကိန်းတွေ အဓိကရင်ဆိုင်ရမယ့် စိန်ခေါ်မှုပဲဖြစ်ပါတယ်။

■ တရာတ် ရင်နှီးမြှုပ်နှံမှု စီမံကိန်းကြီးများနှင့် ပဋိပက္ခလားရာ

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း စီးပွားရေးစကြော်စီမံကိန်းတွေထဲက မဟာဗျာဟာကျတဲ့ စီမံကိန်းတွေဟာ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခတွေ ဖြစ်ပွားနေတဲ့ တိုင်းရင်းသားဒေသ များမှာ အများဆုံးဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် (EOAs) အနည်းဆုံး ခုနစ်ဖွဲ့ထက်မနည်း လူပုံရားနေတဲ့ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း မှာ နယ်စပ်စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမြှင့် စီမံကိန်းကြီးတွေ အခြေတည်မှာ ဖြစ်သလို မူဆယ်-မန္တလေးရထားလမ်းလို စီမံကိန်းကလည်း လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ တွေဖြစ်နေတဲ့ မြို့နယ်တွေကို အများဆုံးဖြတ်သန်းတည်ဆောက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း စစ်ကောင်စီနဲ့ EA0s တွေအကြား၊ EA0s အချင်းချင်းအကြား၊ အသစ်ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ဒေသခံကာကွယ်ရေးတပ် (PDF/LDF/CDF/KNDF စသဖြင့်) တွေနဲ့ စစ်ကောင်စီအကြား တိုက်ပွဲတွေအကြာ့င့် ပဋိပက္ခမြေပုံလည်း ကျယ်ပြန်ပြောင်းလဲလာပါတယ်။

ဒုဥဇ္ဈာဝ် စီးပွားရေးစကြော်စီမံကိန်းများရဲ့ဆုံးချက်ဖြစ်တဲ့ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှာ ရှမ်းတိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် နှစ်ဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ သူမ်းပြည် ပြန်လည်ထောင်ရေးကောင်စီ (RCSS/SSA) နဲ့ ရှမ်းပြည်တိုးတက်ရေးပါတီ (SSPP/SSA) တို့အကြား နယ်မြေလွှဲမြှုံးမူးရေး စစ်ပွဲတွေက ပဋိပက္ခအခါးအကျင်းကို အခိုက်ပုံဖော်နေပါတယ်။

SSPP အဖွဲ့ဟာ (တရာတ်နှီးစပ်တဲ့ အဖွဲ့တွေလို အညွှန်းခံရလေ့ရှိကြတဲ့) တအာင်းအမျိုးသား လွှတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (TNLA) ဝပြည် သွေးစည်း ညီညွတ်ရေး တပ်မတော် (PWSA) တိုနဲ့ ပူးပေါင်းပြီး ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်း ထိုးစစ်ဆင်ခဲ့တာအကြာ့င့် RCSS အဖွဲ့ဟာ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှာ သူထိန်းချုပ်ထားတဲ့ နယ်မြေအများအပြား ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါတယ်။ ဒီအထဲကမှ RCSS အဖွဲ့နောက်ဆုတ်ပေးလိုက်ရတဲ့ မန်ဟီးရိုးမြို့နယ်က လူပုံရားနယ်မြောက်တွေဟာ နယ်စပ်စီးပွားရေးအနေဖြင့် တရာတ်ကပြင်ဆင်ထားတဲ့နေရာတွေဖြစ်ပါတယ်။ တခါ မူဆယ်-မန္တလေး ရထားလမ်းဖြတ်သွားမယ့် ကျောက်မဲ့မြို့နယ်အတွင်းက နယ်မြေတွေကိုလည်း RCSS အဖွဲ့ဆုံးရှုံးခဲ့ရသလို ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း လွှိုင်လင်မြို့အတိ နယ်မြေဆုတ်ခွာပေးရခြင်းတွေ ရှုံးခဲ့ပါတယ်။

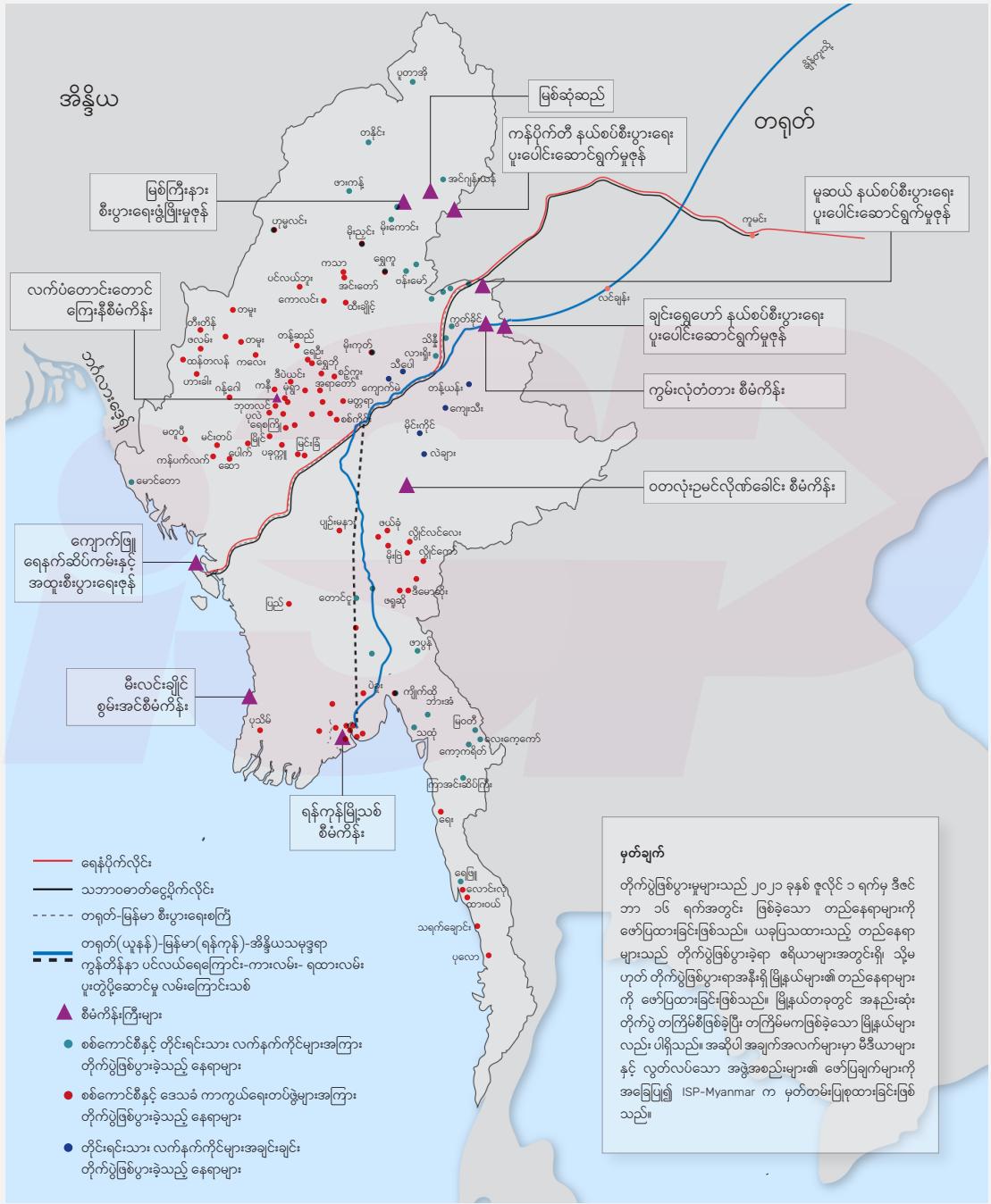
ထူးခြားချက်တခုက ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းမှာ RCSS အဖွဲ်ကို အပြင်းအထန်တိုက်ထုတ်ပြီး စစ်ရေးအရ တရာတ်နှီးစပ်တဲ့ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေ အားသာ နေချိန် ဉာဏ်လကုန်ပိုင်းမှာ တရာတ်(ယူနန်)-မြန်မာ(ရန်ကုန်)-အိန္ဒိယသမုဒ္ဓရာ ကွန်တိန်နား ပင်လယ်ရေးကြောင်း-ကားလမ်း-ရထားလမ်း ပူးတွဲပို့ဆောင်မှု လမ်းကြောင်းသစ်ကို စတင်ပြေးဆွဲခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

တရုတ် အကျိုးစီပွားရေးချုပ် - နိုင်ငံရေးဘောဂလေဒအမြင်ဖြင့် ရှုမြင်ရန် ပိုမိုလိုအပ်လာသော အခြေအနေ

INFOGUIDE

- ቅዱስ የዕለታዊ ሪፖርት

အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁ ရက်မှ ဒီဇင်ဘာ ၁၆ ရက်အတွင်း ဖြစ်ခဲ့သော တိက်ပွဲတည်နေရာများကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဒီပြေးဆွဲမှုမတိုင်မီ အူလိုင်လထ စစ်ကောင်စီနဲ့ မြန်မာအချိုးသား ဒီမိုကရက်တစ် မဟာမိတ်တပ်မတော် (MNDAA)၊ ကချင်လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (KIA)တို့ မူဆယ်မြို့နယ် မုန်းကိုးမြို့အနီးမှာ တိုက်ပွဲတွေ ဆက်တိုက်နီးပါး ဖြစ်ခဲ့ပါသေးတယ်။ အခုချိန်အထိလည်း MNDAA အဖွဲ့ရဲ့ တိုက်ပွဲဆင်မှုတွေ ဆက်ရှိနေပါတယ်။

MNDAA အဖွဲ့ဟာ ကိုးကန်ဒေသမှာ လူပ်ရှားနေရာက မုန်းကိုး၊ ဖောင်းဆိုင်အထိ နယ်မြေချဲ့ထွေလာသလို သိန္တာက်ကိုလည်း လူပ်ရှားလာတာကို တွေ့ရပါတယ်။ သိန္တာလမ်းကြောင်းဟာ ချင်းရွှေဟောကန်ရောကြောင်း-ကားလမ်း-ရထားလမ်း ပူးတွဲပို့ဆောင်မှုလမ်းကြောင်းသစ်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်လာမှာက သတိပြုစရာပါပဲ။ မူဆယ်မြို့နယ်၊ မုန်းကိုးမြို့နယ်ခွဲနဲ့ကြောက်-ပန်ဆိုင်းမြို့နယ်ခွဲတွေမှာပါ စစ်ကောင်စီနဲ့ MNDAA အဖွဲ့အကြား တိုက်ပွဲ အပြင်းအထာနဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ မြင်သာတဲ့ အချက်တရာ့က အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း တရာတ်-မြန်မာနယ်စပ်မှာ MNDAA အဖွဲ့က အခြေစိုက်စခန်း ချွဲထွေလိုတဲ့ အနေအထားကိုပါ တွေ့မြင်ရပါတယ်။ ကြောက်-ပန်ဆိုင်းဘက်မှာလည်း စစ်ကောင်စီနဲ့ တိုက်ပွဲဖြစ်ခဲ့ပြီး အဲဒေသရာမှာ နယ်စပ်စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဇာန် တည်ဆောက်ဖို့ တရာတ်ဘက်က ရည်မှန်းထားပါတယ်။ MNDAA အဖွဲ့နဲ့ စစ်ကောင်စီအကြား တိုက်ပွဲတွေ ကြောင့် တရာတ်ဘက်ခြမ်းကို လက်နက်ကြီးကျည်ကျခဲ့တာတွေ ရှိခဲ့ပြီး မြန်မာသံအမတ်ကို တရာတ်ဘက်က ချက်ချင်းခေါ်တွေပြီး သတိပေးမှု လုပ်ခဲ့ပါတယ်။

နိုင်ငံအနဲ့ အပြန်အလုန်ပစ်ခတ်မှုနဲ့ တိုက်ပွဲတွေ အရှိန်မြင့်နေချိန်မှာ တရာတ်စီမံကိန်းတွေရဲ့ ခံချက်ဖြစ်တဲ့ ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်း တရာတ်နဲ့နီးစပ်တဲ့ အဖွဲ့တွေလို အညွှန်းခံရလေ့ရှိကြတဲ့ EA0s တွေရဲ့ စစ်ရေးလူပ်ရှားမှု၊ အထူးသာဖြင့် စီးပွားရေးစကြိုးတလျောက်လူပ်ရှားမှု၊ နယ်မြေစိုးမှုနဲ့ စစ်ရေးအရအသာစီးရှိ ကြိုးပမ်းချက်တွေဟာ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ပထဝိနိုင်ငံရေးအရ သံလွှင်မြစ်အရေးခြမ်းကို လွှမ်းမိုးထားဖို့ တရာတ်ဘက်က ပြင်ဆင်နေခြင်းလား၊ ဒါမှာမဟုတ်သူနဲ့နီးစပ်တယ်လို အညွှန်းခံရလေ့ရှိတဲ့ EA0s တွေကတဆင့် ဉာဏ်ဖြန့်ကျက်မှုပို့ခိုင်မာအောင် ကြားခံတည်ဆောက်ထားလိုခြင်း၊ တရာတ်အကျိုးစီးပွားများအတွက် ဘက်စုံ လုပ်ခြောက်အာမခံချက် ပို့ခိုင်မာစေလိုခြင်းလားဆိုတာ စောင့်ကြည့်ရမယ့်ကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။

■ နိဂုံး

ကုန်သွယ်ရေးနဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အချက်အလက်တွေကနေသုံးသပ်ရင် မြန်မာ့အရေး ကိုင်တွယ်ရာမှာ တရှတ်နိုင်ငံမှုဝါဒကို လွမ်းမှုးပုံဖော်တဲ့ အခြေခံ စဉ်းစားချက်သုံးချက်ကို တွေ့ရပါတယ်။ ပထမတချက်ကတော့ နယ်စပ် တလျှောက် ကိုဖစ်ထိန်းချုပ်ကာကွယ်ရေးအတွက် နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေးတွေကို ပိတ်ခဲ့တာတွေအပြင် နယ်စပ်ခြစ်ည်းတွေကို အရှိန်မြင့် တည်ဆောက်ခဲ့တာ တွေဟာ ကိုပစ်ကပ်ဘေးနဲ့ နိုင်ငံရေး မတည်းဖို့မှုရဲ့ နောက်ဆက်တဲ့ လူမှုးပွား ကယ်တွေ တရှတ်နိုင်ငံဘက်ကို လျှော့ကျမလာရေး ဦးစားပေး ကိုင်တွယ်နေတယ် လို့ သုံးသပ်ရပါတယ်။ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး အလုံးစုံ ပြန်လည်ဖွင့်ဖို့ ကြိုးပမ်းမှ တွေ့ရှိနေပေမဲ့ ကပ်ဘေးနဲ့ နိုင်ငံရေးအခြေအနေ ပေးထားချက်တွေအရတော့ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး ပုံမှန်ပြန်ဖြစ်ဖို့အလားအလာ နည်းနိုင်ပါတယ်။ ဒုတိယ တချက်ကတော့ တရှတ်နိုင်ငံအတွက် အရေးပါတဲ့ စီမံကိန်းကြီးတွေရှိတဲ့အောင် တွေ့မှုနဲ့ အဖွဲ့တွေလို့ အညွှန်းခံရလေ့ရှိကြတဲ့ EAOs တွေ နယ်မြေစိုးမှုးဖို့ ဆောင်ရွက်လာတာကလည်း မြန်မာ့နိုင်ငံရေးမှာ တရှတ်နိုင်ငံ၊ ပထမိန္ဒိုင်ငံရေးစဉ်းစားချက်ကို လျှို့လျှော့ထားလို့ မရနိုင်တာကိုဖော်ပြန်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးတချက်ကတော့ စစ်ကောင်စီအနေနဲ့ စီးပွားရေးစကြော်မဲ့ စီမံကိန်း အပါအဝင် ရင်းနှီးဖြေပိနှံမှုတွေဝင်လာဖို့ အားထုတ်ကြိုးပမ်းမှုတွေရှိပေမဲ့ တရှတ် နိုင်ငံဘက်ကနေ သိသာတဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမရှိတာဟာလည်း နိုင်ငံရေးအကဲဆက် မှုတွေကြောင့် (နိုင်ငံတကာနဲ့ မြန်မာပြည်တွင်းမှာ တရှတ်ကို ပိုလိန်အဖြစ် လုံးလုံးလျားလျား ရှုမြင်ခံရမယ့်အရေး ရော်ရှုံးချင်တာကြောင့်) စီမံကိန်းတွေကို တွေ့နှုန်းတိုက်တိုက်မလုပ်ဘဲ အချိန်တစ်ကို စောင့်နေတယ်လို့ သုံးသပ်ရပါတယ်။

တရှတ်-မြန်မာ စီးပွားရေးစကြော်၊ အမိုက်ကျော် စီမံကိန်းတွေဖြစ်ပီး တရှတ်သမ္မတချိုးစဉ်အတွင်း အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ တိုက်တွေ့န်းထားတဲ့ ကျောက်ဖြူ။ ရေနှင့်ဆောင်ရွက်မှုများ စီးပွားရေးအုန်းစီမံကိန်းမှု မူဆယ်-ရွှေလီ နယ်စပ် စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ၊ ရန်ကုန်ဖြူသမီးစီမံကိန်းနဲ့ ချင်းရွှေဟော့လင်ချမ်းနယ်စပ်စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ စီမံကိန်းတွေကို အကောင် အထည်ဖော်ဖို့ စစ်ကောင်စီဘက်က တွေ့နှုန်းတိုက်တိုက် ပြင်ဆင်တာတွေ ရှိနေပေမဲ့ တကယ်တမ်း အောက်ခြေမှာ သိသာတဲ့ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှု မရှိ သေးပါဘူး။ အခြား အရေးပါတဲ့ တရှတ်စီမံကိန်းကြီးတွေကိုလည်း အကောင် အထည်ဖော်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပြင်ဆင်တာတွေ ရှိပေမဲ့ မြေပြင်မှု လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်မှုတွေ မရှိခဲ့တာ တွေ့ရပါတယ်။

အထူးသဖြင့် တရုတ် အကျိုးစီးပွား ရေခါန်ကို စဉ်းစားတဲ့အခါ အမြင် ဟောင်း ဖြစ်တဲ့ ‘မြန်မာနိုင်ငံမှာ တက်လာသမှု အစိုးရတိုင်းကို သူအစိုးရသဖွယ် သဘောထားပြီး ကာကွယ်မှုပေးလိမ့်မယ်’ဆိုတဲ့ ရှုမြင်ချက်က လုံလောက်မှု မရှိ တော့ပါဘူး။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် တရုတ်ရဲ့ တုံ့ပြန် ချဉ်းကပ်ပုံတွေကို ပိုင်းခြားတဲ့အခါ (၁) နိုင်ငံရေး ရေခံမြေခံကို ပို့သတိထားပြီး မြန်မာ့အရေးကြောင့် တရုတ်ရဲ့ပုံရိပ် ပီလိန်အဖြစ်သမုတ်ခံမယ့် အခြေအနေမျိုး ကို ကရုထား ရှောင်ကြော်လိုတာ၊ အနောက်နိုင်ငံတွေက မြန်မာ့အရေးပေါ်မှုတည် ပြီး မြန်မာနဲ့ ဒေသတွင်းနိုင်ငံရေး (ဥပမာ အာဆီယံ-တရုတ်ဆက်ဆံရေး)မှာ တရုတ်ရဲ့ပြုအောက် လျှော့ချွဲ့ ကြိုးပမ်းမှုမျိုးကို ရှောင်ရှားလိုတာ၊ (၂) သမား ရှိုးကျ မဟာဗျာဗျာ လုံခြုံရေးနဲ့စီးပွားရေး အကျိုးစီးပွားတွေကိုလည်း ဆုံးရှုံးစရာ မလိုဘဲ အချိန်တန်တာနဲ့ တပြိုင်နက်လက်ပြီးမှုယူနိုင်အောင် လုံခြုံရေးအား ဓနပြုအေားကြိုးသူ၊ အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်သူ အခန်းကဏ္ဍမျိုးဖြစ်အောင် တရစ်ချင်းတည်ဆောက်တာ (၃) ကိုပစ်ရောဂါဘေးလို မြန်မာပြည်တွင်းကနေ အပြင်ကို ပိတ်လျှော့ကျလာမယ့် သမားရှိုးကျမဟုတ်တဲ့ လုံခြုံရေးပြဿနာတွေ ကြောင့် တရုတ်နိုင်ငံအပေါ် ဆက်နှံယ်ထိခိုက်မယ့်အရေးကို အထူးအရေးပေး ကိုင်တွယ်လာတာ စတဲ့ အချက်သုံးချက်ကို တွေ့ရှုပါတယ်။ ဒါကြောင့် တရုတ် အကျိုးစီးပွားရေခါန်ကိုချိန်ထိုးရာမှာ ဖော်ပြပါအချက်သုံးချက်ကို ဆက်စပ်ပေါင်းစည်း စဉ်းစားတဲ့ နိုင်ငံရေးဘောကဗောဇ်အမြင် ပိုမိုလိုအပ်လာပါတယ်။ ■